

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ

Шпіляревич В.В.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**для підготовки до семінарських (практичних) занять
з навчальної дисципліни «КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ»
для здобувачів заочної форми навчання
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 08 «Право», спеціальності 081 «Право»,
ОПП «Право»
(5 семестр)**

Івано-Франківськ, 2022

Схвалено на засіданні кафедри політики у сфері боротьби зі злочинністю та кримінального права Навчально-наукового юридичного інституту (протокол № 2 від 31 серпня 2022 року).

Затверджено на засіданні Науково-методичної ради Навчально-наукового юридичного інституту (протокол № 1 від 18 жовтня 2022 року).

Шпіляревич В. В. Методичні вказівки для підготовки до семінарських (практичних) занять з навчальної дисципліни «Кримінальне право (анг. мовою)» для здобувачів заочної форми навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 081 «Право», спеціальності 081 «Право», ОПП «Право» (5 семестр). Івано-Франківськ : Навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2022. 19 с.

Методичні вказівки містять в собі основні питання, що виносяться на розгляд семінарських занять та завдання, розв'язання яких є необхідним для засвоєння на практиці теоретичних питань кваліфікації кримінальних правопорушень. До тем подано методичні вказівки та рекомендовану літературу, міжнародні нормативно-правові акти та акти чинного законодавства України, а також Постанови Пленуму Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду з розгляду цивільних і кримінальних справ та чинного Верховного Суду.

Методичні вказівки призначені для викладачів та здобувачів вищої освіти Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника при вивченні навчальної дисципліни «Кримінальне право України».

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
СЕМІНАРСЬКІ (ПРАКТИЧНІ) ЗАНЯТТЯ.....	5
Семінарське (практичне) заняття № 1.....	5
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЖИТТЯ ТА ЗДОРОВ'Я ОСОБИ	
Семінарське (практичне) заняття № 2.....	10
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ	
Семінарське (практичне) заняття № 3.....	15
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	

ВСТУП

Підготовка висококваліфікованих юристів передбачає ґрунтовне вивчення навчальної дисципліни «Кримінальне право України», яке, як відомо, належить до фундаментальних публічних галузей системи права. Вивчення Особливої частини кримінального права являється завершальним етапом у процесі освоєння навчальної дисципліни в цілому. Для здобувачів заочної форми навчання переважна частина освоєння навчального матеріалу з «Кримінального права України» припадає на самостійне вивчення, адже самостійна робота здобувачів вищої освіти є невід'ємною частиною навчального процесу.

Семінарські заняття також є складовою навчального процесу, при підготовці до яких здобувач вищої освіти повинен детальніше опрацювати норми кримінального законодавства. Метою семінарських (практичних) занять є засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичного матеріалу, який стосується поняття, системи та значення Особливої частини кримінального права України; сучасних завдань протидії з боку держави протиправній поведінці; підстав та принципів кваліфікації конкретних злочинних посягань, передбачених чинним КК України тощо. До кожної теми семінарського (практичного) заняття поданий конкретизований перелік питань, які будуть розглядатися на відповідному семінарському (практичному) занятті, а також перелік рекомендованої літератури до кожної теми (монографії, статті у періодичних фахових виданнях, нормативно-правові акти, судова практика), які необхідно використовувати при підготовці до семінарського (практичного) заняття.

З метою набуття практичних навиків реалізації норм кримінального законодавства до всіх тем, які винесені і на семінарські заняття і на самостійне вивчення подані практичні завдання. Практичні завдання з Особливої частини кримінального права покликані допомогти здобувачам вищої освіти оволодіти теоретичними знаннями з кримінального права, отримати практичні навички застосування закону про кримінальну відповідальність та навчитися здійснювати правильну, у суворій відповідності до закону, кваліфікацію злочинів.

При виконанні практичних завдань здобувач вищої освіти повинен уважно ознайомитися із фабулами задач, звернути увагу на подану термінологію та обставини, які будуть відігравати ключову роль в ході їх розв'язання. При вирішенні задач здобувачі вищої освіти повинні не тільки називати ту чи іншу кримінально-правову норму, у відповідності до якої дається юридична оцінка діяння, але й відповідним чином аргументувати свою позицію шляхом детального аналізу складу злочину. Для правильного вирішення завдання та його обґрунтування здобувачам вищої освіти необхідно звертатися до матеріалів слідчої та судової практики, нормативно-правових актів, що регулюють суспільні відносини у конкретній сфері життєдіяльності суспільства, яка стала предметом кримінально-правового розгляду.

СЕМІНАРСЬКІ (ПРАКТИЧНІ) ЗАНЯТТЯ

Семінарське (практичне) заняття № 1

Тема: Кримінальні правопорушення проти життя і здоров'я особи

Вивчаючи тему «Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи» здобувачі вищої освіти повинні: знати критерії, з якими пов'язується початок і закінчення життя людини; поняття і види тілесних ушкоджень, критерії, що беруться до уваги при визначенні їх ступеня тяжкості; володіти інформацією про інші кримінальні правопорушення з цього Розділу: кримінальні правопорушення проти здоров'я людини та злочини, що ставлять у небезпеку життя і здоров'я людини; бути готовими при дачі відповіді до посилань на чинне кримінальне законодавство України і інші нормативно-правові акти, що стосуються цієї теми.

I. Питання для обговорення:

1. Поняття, загальна кримінально-правова характеристика та види кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи.
2. Кримінально-правова характеристика окремих складів правопорушень проти життя та здоров'я особи:
 - 2.1. Умисне вбивство (ст. 115 КК України).
 - 2.2. Умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини (ст. 117 КК України).
 - 2.3. Доведення до самогубства (ст. 120 КК України).
 - 2.4. Умисне тяжке тілесне ушкодження (ст. 121 КК України).
 - 2.5. Домашнє насильство (ст. 126-1 КК України).
 - 2.6. Каткування (ст. 127 КК України).
 - 2.7. Залишення в небезпеці (ст. 135 КК України).

II. Проаналізуйте положення:

1. Конвенції ООН проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання від 10 грудня 1984 року
2. Наказу МОН України «Правила судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень» від 17 січня 1995 року № 6.
3. Постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи» від 7 лютого 2003 року № 2.
4. Судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду:
 - 4.1. [Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи](#).
 - 4.2. [Кваліфікація кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи](#) (п. п. 2.3.1, 2.3.2).
 - 4.3. [Замах на умисне вбивство \(ст. 15 – ст. 115 КК\). Відмежування від легких тілесних ушкоджень](#).

4.4. Розмежування умисного вбивства (ч. 1 ст. 115 КК) від умисного заподіяння тяжкого тілесного ушкодження, яке спричинило смерть потерпілого (ч. 2 ст. 121 КК).

4.5. Розмежування тяжких тілесних ушкоджень, що спричинили смерть (ч. 2 ст. 121 КК), та вбивства, вчиненого через необережність (ч. 1 ст. 119 КК).

4.6. Кваліфікація дій за ч. 2 ст. 121 КК.

4.7. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти життя і здоров'я особи.

4.8. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи.

4.9. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи.

III. Визначте тип співвідношення норм статей Особливої частини КК України:

- 1) ст. 115 та ст. 112, ст. 348, ст. 379, ст. 400, ч. 5 ст. 404, ст. 443 КК України;
- 2) ст. 115 та ст. 116 КК України;
- 3) ст. 115 та ст. 117 КК України;
- 4) ст. 115 та ст. 118 КК України;
- 5) ст. 116 та ст. 118 КК України;
- 6) ст. 115 та ст. 119 КК України;
- 7) ст. 119 та ч. 2 ст. 121 (спричинило смерть потерпілого), ч. 2 ст. 131, ч. 3 ст. 133, ч. 3 ст. 134, ч. 3 ст. 135, ч. 3 ст. 136, ч. 2 ст. 137, ст. 138, ч. 2 ст. 139, ст. 140, 141 КК України;
- 8) ч. 1 ст. 121 та ст. 128 КК України;
- 9) ч. 1 ст. 122 та ст. 128 КК України;
- 10) ст. 128 та ч. 3 ст. 133, ч. 2 ст. 134, ч. 2 ст. 135, ч. 1 ст. 136, ст. 137, ст. 138, ч. 2 ст. 139, ст. 140, 141, ч. 2 ст. 142, ст. 145 КК України;
- 11) ст. 135 та ст. 136 КК України; ч. 1 ст. 121 та ч. 1 ст. 144 КК України;
- 12) ч. 1 ст. 121 та ч. 2 ст. 143 КК України;
- 13) ст. 141 та ст. 142 КК України.

IV. Практичні завдання:

1. Після чергової сварки зі своєю співмешканкою Грушиною, Зубко, знаходячись у нетверезому стані, схопив сокиру і з криком «Тобі не жити», ударив її по голові, заподіявши відкритий вдавнений перелом лобно-тім'яної кістки із пошкодженням речовини головного мозку. Згідно висновку судово-медичної експертизи, завдане тілесне ушкодження відноситься до категорії тяжких, небезпечних для життя. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

2. Павлишин вирішив позбутися своєї тещі Дружиніної, з якою перебував у неприязних особистих стосунках. Працюючи на шахті майстром-підрильник, він заволодів необхідною кількістю вибухівки та виготовив саморобний вибуховий пристрій. Пристрій він поклав до валізи Дружиніної, яка мала намір

поїхати до сусідньої області провідати рідну сестру. Вибух стався у потязі. Дружиніна та ще 3 особи, що їхали з нею в купе, загинули від отриманих травм на місці, 14 пасажирів було поранено, вагон – зруйновано. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

3. Громов і Лукашів під час спільного вживання спиртних напоїв вирішили «заради жарту» скупати в річці п'яного Святченко. Не впоравшись з течією, Святченко став тонути, проте ні Громов, ні Лукашів, з остраху перед сильною течією, не пришли йому на допомогу. Святченко потонув. Прагнучи уникнути відповідальності, вони виловили труп і закопали його. Оскільки Громов став виказувати думку про доцільність з'явитися зі зізнанням до поліції, двічі судимий за розбій Лукашів вирішив його позбутися та вбив ножем. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

4. Вчителі однієї з київських шкіл під час зимових канікул привезли групу школярів у Карпати на екскурсію. Напередодні повернення додому вони вирішили піднятися у гори, не попередивши при цьому працівників пошуково-рятувальної служби. Через погані погодні умови двоє учнів відбилися від групи й не повернулися до табору. Вчителі вирішили не повідомляти про подію, і тільки на другу добу викликали рятувальників. Тіла учнів було знайдено на схилі однієї з гір, смерть настала у результаті переохолодження. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

5. До лікаря-гінеколога Себедіної звернулася її знайома Лужна з проханням зробити аборт. У Лужної не було направлення з жіночої консультації, відсутніми виявились лабораторні аналізи та результати інших потрібних тестів. Себедіна без належного оформлення, у клінічних умовах зробила аборт і того ж дня, враховуючи задовільний стан Лужної, відправила її додому. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

Список рекомендованої лутератури до теми:

1. Бережний С. Умисні вбивства на замовлення: істрико-правовий аспект. *Слово Національної школи суддів України*. 2013. № 3 (4). С. 105–111.
2. Гаркуша А. Г., Лень В. В. Побої і мордування у кримінальному праві та законодавстві : монографія. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 129 с.
3. Гураль Л. О. Відповідальність за заподіяння тілесних ушкоджень за кримінальним правом окремих зарубіжних держав. *Науковий Вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2016. № 4. С. 80–92.
4. Данилевський А. О., Болдарь Г. Є. Кримінальна відповідальність за вчинення злочинів проти життя та здоров'я особи: проблеми кваліфікації та відмежування від суміжних складів злочинів : наук.-практ. пос. Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2011. 152 с.
5. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року.

6. Зінченко І. О., Володіна О. О. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи : навч. посіб. ; за заг. ред. М. І. Панова. Харків : Право, 2019. 248 с.
7. Конвенція про захист прав і гідності людини щодо застосування біології та медицини: Конвенція про права людини та біомедицину від 4 квітня 1997 року.
8. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року.
9. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.
10. Крайник Г. С., Коконос В. А. Доведення до самогубства: до питання кримінально-правового регулювання. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 9. С. 300–304.
11. Крижановський О. М. Генезис кримінальної відповідальності за умисне вбивство, вчинене у співучасті, в українському законодавстві ХХ–ХХІ століть. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 5. С. 178–181.
12. Кримінальний кодекс України від 28 грудня 1960 року № 2001-05.
13. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III.
14. Кримінально-правова характеристика злочинів проти особи : навч. посіб. у схемах / В. К. Грищук, Т. М. Луцький, О. Ф. Пасека, М. В. Самарчук. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2019. 64 с.
15. Литвин І. Відмежування залишення в небезпеці від деяких суміжних складів злочинів. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 3. С. 227–231.
16. Микитчик О. В., Бабаніна В. В. Суб'єктивна сторона залишення в небезпеці. *Адвокат*. 2009. № 5 (104). С. 26–30.
17. Митрофанов І. І., Лисенко І. В. Нова ознака тяжких тілесних ушкоджень. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2019. № 21. С. 77–86.
18. Михайленко Д. Г. Кримінально-правова характеристика катування. Режим доступу: URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/4156/30.Mychailenko%20D.%20Kriminal%20prav%20kharak%20kat.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
19. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 року.
20. Назимко Є. С., Пилипенко Є. О. Залишення в небезпеці: кримінально-правовий аспект : монографія, ДЮІ МВС України. Кривий Ріг; Харків : Колегіум, 2017. 244 с.
21. Наказ МОЗ від 17 січня 1995 року № 6 «Правила судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень».
22. Наказ МОЗ від 29 березня 2006 року № 179 «Інструкція з визначення критеріїв перинатального періоду живонародженості та мертвонародженості».
23. Наказ МОЗ від 9 листопада 2020 року № 2559 «Порядок констатації та діагностичні критерії смерті мозку людини», «Порядок припинення активних заходів щодо підтримання життя пацієнта».

24. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 10-те вид., переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор», 2018. 1360 с.

25. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) ([Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи](#)).

26. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) ([Кваліфікація кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи](#)).

27. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) ([Кваліфікація кримінальних правопорушень проти життя і здоров'я особи](#)).

28. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду ([Кваліфікація кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи](#)).

29. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду ([Кваліфікація кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи](#)).

30. Остапенко Л. Відмежування умисного вбивства від завідомого залишення без допомоги матір'ю своєї новонародженої дитини. *Підприємництво, господарство і право*. 2003. № 1. С. 113–117.

31. Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи : Постанова Пленуму Верховного Суду України № 2 від 7 лютого 2003 року. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-03#Text>.

32. Сидоренко Є. В. Доктринальне та нормативне визначення поняття «умисне тяжке тілесне ушкодження». *Юридичний науковий електронний журнал*. 199–202.

33. Тижневий огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду ([Замах на умисне вбивство \(ст. 15 – ст. 115 КК\). Відмежування від легких тілесних ушкоджень](#)).

34. Тижневий огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду ([Розмежування умисного вбивства \(ч. 1 ст. 115 КК\) від умисного заподіяння тяжкого тілесного ушкодження, яке спричинило смерть потерпілого \(ч. 2 ст. 121 КК\)](#)).

35. Тижневий огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду ([Розмежування тяжких тілесних ушкоджень, що спричинили смерть \(ч. 2 ст. 121 КК\), та вбивства, вчиненого через необережність \(ч. 1 ст. 119 КК\)](#)).

36. Тижневий огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду ([Кваліфікація дій за ч. 2 ст. 121 КК](#)).

37. Шаблистий В. В., Коломієць В. Ю. Тілесне ушкодження як злочин проти життя та здоров'я людини за кримінальним правом України : монографія ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В. В. Шаблистою. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2020. 164 с.

38. Юрченко О. М. Злочини проти життя та здоров'я особи : наук.-практич. коментар до розділу II Особливої частини Кримінального кодексу України / О. М. Юрченко, О. Ф. Бантишев, С. А. Кузьмін ; Міжвідом. наук.-дослід. центр з проблем боротьби з організ. злочинністю при Раді національної безпеки і оборони України. К. : Паливода А. В. [вид.], 2013. 175 с.

Семінарське (практичне) заняття № 2

Тема: Кримінальні правопорушення проти власності

Вивчаючи тему «Кримінальні правопорушення проти власності», здобувачі вищої освіти повинні: володіти інформацією про способи незаконного заволодіння чужим майном; знати випадки, коли має місце таємне викрадення жучого майна; вміти охарактеризувати об'єктивні та суб'єктивні ознаки основних складів кримінальних правопорушень проти власності; бути готовими при дачі відповіді до посилань на чинне кримінальне законодавство України і інші нормативно-правові акти, що стосуються цієї теми.

I. Питання для обговорення:

1. Поняття, загальна кримінально-правова характеристика та види кримінальних правопорушень проти власності.
2. Кримінально-правова характеристика окремих складів правопорушень проти власності:
 - 2.1. Крадіжка (ст. 185 КК України).
 - 2.2. Грабіж (ст. 186 КК України).
 - 2.3. Розбій (ст. 187 КК України).
 - 2.4. Вимагання (ст. 189 КК України).
 - 2.5. Шахрайство (ст. 190 КК України).
 - 2.6. Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво (ст. 197-1 КК України).
 - 2.7. Придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного кримінально протиправним шляхом (ст. 198 КК України).

II. Проаналізуйте положення:

1. Постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про злочини проти власності» від 6 листопада 2009 року № 10.
2. Кодексу України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-Х (Глава 6, ст. 51).
3. Судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду:
 - 3.1. [Встановлення об'єктивних ознак окремих складів злочинів проти власності.](#)
 - 3.2. [Встановлення змісту кваліфікуючої ознаки «Проникнення у житло, інше приміщення» злочинів, передбачених статтями 185-187 КК.](#)
 - 3.3. [Насильство, небезпечне для життя і здоров'я в момент заподіяння як ознака складу злочину «розбій» \(ст. 187 КК\).](#)

- 3.4. [Кваліфікація незакінченого злочину.](#)
- 3.5. [Розмежування крадіжки \(ст. 115 КК\) та грабежу \(ст. 186 КК\).](#)
- 3.6. [Розмежування крадіжки \(ст. 185 КК\) та привласнення майна \(ст. 191 КК\).](#)
- 3.7. [Розмежування грабежу \(ст. 186 КК\) та розбою \(ст. 187 КК\).](#)
- 3.8. [Розмежування грабежу \(ст. 186 КК\) та шахрайства \(ст. 190 КК\).](#)
- 3.9. [Розмежування грабежу \(ст. 186 КК\) та вимагання \(ст. 189 КК\).](#)
- 3.10. [Розмежування розбою \(ст. 187 КК\) та вимагання \(ст. 189 КК\).](#)
- 3.11. [Розмежування шахрайства \(ст. 190 КК\) та крадіжки \(ст. 185 КК\).](#)
- 3.12. [Кримінальні правопорушення проти власності](#) (п. 2.3.1).
- 3.13. [Кримінальні правопорушення проти власності](#) (п. 2.4.1).
- 3.14. [Кваліфікація кримінальних правопорушень проти власності.](#)
- 3.15. [Кваліфікація кримінальних правопорушень проти власності.](#)
- 3.16. [Кваліфікація дій за ч. 2 ст. 186 КК.](#)
- 3.17. [Кримінальні правопорушення проти власності.](#)
- 3.18. [Кримінальні правопорушення проти власності.](#)
- 3.19. [Кваліфікація кримінальних правопорушень проти власності.](#)
- 3.20. [Кваліфікація дій за ч. 4 ст. 190 КК \(відмежування шахрайства від цивільно-правових зобов'язань\).](#)

III. Визначте тип співвідношення норм статей Особливої частини КК України:

- 1) ст. 185 та ст. 146, ст. 186, ст. 192, ст. 262, ст. 289, ст. 308, ст. 410, ст. 432 КК України.
- 2) ст. 186 та ст. 187 КК України.
- 3) ст. 187 та ст. 189, ст. 257 КК України.
- 4) ст. 189 та ст. 206, ст. 355 КК України.
- 5) ст. 190 та ст. 192, ст. 222 КК України.
- 6) ст. 198 та ст. 206 КК України.

IV. Практичні завдання:

1. Гуляючи вечором, 16-річні Васін, Леміш та Бачкур і 13-річний Пашкевич з метою покататися відімкнули автомобіль Mazda 6, який стояв на подвір'ї будинку, в якому проживали підлітки. При цьому вони зламали замки, вибили одне бокове скло та пошкодили систему керування. Васін, який умів керувати машиною, сів за кермо. Внаслідок того, що на дорозі була ожеледиця, водій не впорався із керуванням і автомобіль врізався у дерево, отримавши при цьому серйозні механічні пошкодження кузова. Злякавшись скоєного, підлітки відігнали машину на місце її попередньої стоянки. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

2. Паливода, виходячи останнім із купе потяга, знайшов забутий кимось із пасажирів шкіряний дипломат. Паливода взяв дипломат, привіз його додому, відкрив та знайшов там ділові папери господарського товариства «Автосвіт»,

портмоне з особистими документами та грошима на суму 5500 гривень, мобільний телефон. Дипломат з діловими паперами він викинув у сміттєвий контейнер. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

3. Крамаров та Павлишин, знаючи, що касир акціонерного товариства «Палада» повинен повертатися з міста із великою сумою грошей, домовилися напасти на нього та заволодіти грошима. Коли касир на мотоциклі під'їхав до селища, злочинці перегородили йому шлях і, погрожуючи макетом пістолета Макарова, висунули вимогу віддати гроші. Однак грошей у касира не виявилося, оскільки банк в той день виплати не проводив. Розізлившись, Крамаров та Перебийніс побили касира, заподіявши йому тілесні ушкодження середньої тяжкості. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

4. Кулик, дізнавшись від знайомої Н., що та була зґвалтована Єфимовим, порадив їй написати заяву про притягнення Єфимова до кримінальної відповідальності. З цією заявою Кулик і його знайомий Мальцев поїхали до Єфимова на роботу, де видали себе за працівників міліції, пред'явивши останньому посвідчення «червоного кольору», і заявили, що проти нього порушено кримінальну справу, але якщо він заплатить 5 тис. грн., справу буде закрито. Злякавшись, Єфимов передав потрібну суму Кулику і Мальцеву. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

5. Носов, знаходячись у кафе «Райдуга», яке розташовано в парку імені Богдана Хмельницького в м. Кривому Розі, з планшетної сумки, яка знаходилась на стільці в приміщенні кафе, таємно викрав Samsung GT-P5100 TSA, що належав Рудницькому. Після чого, Носов з викраденим майном з місця скоєння кримінального правопорушення зник. В цей же день, Носов передав планшет раніше знайомому Кропельницькому, повідомивши при цьому, як він його здобув. Кропельницький відніс зазначений планшет до ломбарду «Скарбниця», за що отримав грошові кошти у сумі 1845 грн., які витратив на власні потреби. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

Список рекомендованої літератури до теми:

1. Антонюк Н. О. Кримінально-правова охорона власності : навч. посіб. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2012. 513 с.
2. Бедовська О. Ю. Щодо змісту корисливого мотиву при вчиненні злочинів проти власності. *Молодий вчений*. 2020. № 4 (80). квітень. С. 51–54.
3. Болдарь Г. Є., Каменський Д. В. Кримінальна відповідальність за вчинення злочинів проти власності: проблеми теорії та практики : науково-практичний посібник. Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2011. 184 с.
4. Газдайка-Василишин І.Б. Некорисливі злочини проти власності : монографія. Львів : Львівський держ.ун-т внутр. справ, 2012. 211 с.
5. Дорохіна Ю. А. Злочини проти власності. Теоретико-правове дослідження : монографія. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 743 с.

6. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року.
7. Загрудня Л. Б. Специфіка окреслення суб'єктивної сторони розбою. *Вчені записки ТНУ ім. імені В. І. Вернадського. Серія : юридичні науки*. 2019. № 6. Том. 30 (69). С. 119–123.
8. Закон України «Про охорону земель» від 19 червня 2003 року № 962-IV.
9. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12 травня 2015 року № 389-VIII.
10. Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану» від 16 березня 2000 року № 1550-III.
11. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 року № 2768-III.
12. Кодекс України про адміністративні порушення : Закон України від 07.12.1984 р. № 8073-X // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.
13. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.
14. Кримінальний кодекс України від 28 грудня 1960 року № 2001-05.
15. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III.
16. Мовчан Р. О. [Кримінальна відповідальність за самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво](#) : дис. ... канд. юрид. наук. Луганськ : Луганський державний університет внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка, 2009. 246 с.
17. Мовчан Р. О. Про деякі проблеми кваліфікації злочину, передбаченого ч. 3 (ч. 4) ст. 197-1 Кримінального кодексу України (за матеріалами судової практики). *Вісник ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка*. 2019. Вип. 4 (88). С. 123–134.
18. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 10-те вид., переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор», 2018. 1360 с.
19. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду у провадженнях про злочини проти власності ([Встановлення об'єктивних ознак окремих складів злочинів проти власності](#)).
20. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду у провадженнях про злочини проти власності ([Встановлення змісту кваліфікуючої ознаки «Проникнення у житло, інше приміщення» злочинів, передбачених статтями 185-187 КК](#)).
21. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду у провадженнях про злочини проти власності ([Насильство, небезпечне для життя і здоров'я в момент заподіяння як ознака складу злочину «розбій» \(ст. 187 КК\)](#)).
22. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду у провадженнях про злочини проти власності ([Кваліфікація незакінченого злочину](#)).
23. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду у провадженнях про злочини проти власності ([Розмежування крадіжки \(ст. 115 КК\) та грабежу \(ст. 186 КК\)](#)).

24. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду у провадженнях про злочини проти власності ([Розмежування крадіжки \(ст. 185 КК\) та привласнення майна \(ст. 191 КК\)](#)).

25. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду у провадженнях про злочини проти власності ([Розмежування грабежу \(ст. 186 КК\) та розбою \(ст. 187 КК\)](#)).

26. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду у провадженнях про злочини проти власності ([Розмежування грабежу \(ст. 186 КК\) та шахрайства \(ст. 190 КК\)](#)).

27. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду у провадженнях про злочини проти власності ([Розмежування грабежу \(ст. 186 КК\) та вимагання \(ст. 189 КК\)](#)).

28. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду у провадженнях про злочини проти власності ([Розмежування розбою \(ст. 187 КК\) та вимагання \(ст. 189 КК\)](#)).

29. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду у провадженнях про злочини проти власності ([Розмежування шахрайства \(ст. 190 КК\) та крадіжки \(ст. 185 КК\)](#)).

30. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) ([Кримінальні правопорушення проти власності](#) (п. 2.3.1)).

31. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) ([Кримінальні правопорушення проти власності](#) (п. 2.4.1)).

32. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) ([Кваліфікація кримінальних правопорушень проти власності](#)).

33. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду ([Кваліфікація кримінальних правопорушень проти власності](#)).

34. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) ([Кримінальні правопорушення проти власності](#)).

35. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) ([Кримінальні правопорушення проти власності](#)).

36. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду ([Кваліфікація кримінальних правопорушень проти власності](#)).

37. Постанова Верховного Суду України від 24.12.2015 р. (справа № 5-221кc15) // https://protocol.ua/ua/pravoviy_visnovok_vsu_shchodo_zastosuvannya_sudami_st_11_kk_ukraini_pro_maloznachnist_diyannya_yake_ne_e_zlochynom/.

38. Про судову практику у справах про злочини проти власності: Постанова Пленуму Верховного Суду України № 10 від 06.11.2009 р. // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0010700-09#Text>.

39. Тижневий огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду ([Кваліфікація дій за ч. 2 ст. 186 КК](#)).

40. Тижневий огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду ([Кваліфікація дій за ч. 4 ст. 190 КК \(відмежування шахрайства від цивільно-правових зобов'язань\)](#)).

41. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV.

42. Шпілярович В. В. Деякі питання дослідження критеріїв розмежування протидії законній господарській діяльності та вимагання за кримінальним законодавством України. *Modern scientific research: achievements, innovation and development prospects* [The VII the International scientific and practical conference December 19-21, 2021]. Berlin (Germany), 2021. S. 685–689.

43. Яновська О. Г., Біцай А. В., Саєнко Г. Ю. До питання визначення «проникнення» як кваліфікуючої ознаки злочинів проти власності. *Вісник кримінального судочинства*. 2018. № 3. С. 71–78.

Семінарське (практичне) заняття № 3

Тема: Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності

Вивчаючи тему «Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності» здобувачі вищої освіти повинні: знати поняття господарської діяльності; поняття і види кримінальних правопорушень, які вчиняються у сфері господарської діяльності; володіти інформацією про об'єктивно-суб'єктивні ознаки; виокремлювати критерії, які дозволяють розмежовувати суміжні склади кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності, а також визначати особливості їх кваліфікації.

I. Питання для обговорення:

1. Поняття, загальна кримінально-правова характеристика та види кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності.

2. Кримінально-правова характеристика окремих складів правопорушень у сфері господарської діяльності:

2.1. Контрабанда (ст. 201 КК України).

2.2. Незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів (ст. 204 КК України).

2.3. Протидія законній господарській діяльності (ст. 206 КК України).

2.4. Нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням (ст. 210 КК України).

2.5. Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) (ст. 212 КК України).

2.6. Шахрайство з фінансовими ресурсами (ст. 222 КК України).

2.7. Незаконна приватизація державного, комунального майна (ст. 233 КК України).

II. Проаналізуйте положення:

1. Закону України «Про державний кордон України» від 4 листопада 1991 року № 1777–XII.

2. Закону України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей» від 21 вересня 1999 року № 1068–XIV.

3. Закону України «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор» від 14 липня 2000 року № 768–IX.

4. Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна» від 18 січня 2018 року № 2269–VIII.

5. Ст. ст. 176, 177-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073–X.

6. П. 14.1.181, Розділу III та Розділу IV Податкового кодексу України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI.

7. П. п. 14, 18, 23, 24 ч. 1 ст. 4, ст. 10 та Розділу XVIII Митного кодексу України від 13 березня 2012 року № 4495–VI.

8. Постанови Пленуму Верховного Суду України «Про практику застосування судами законодавства про відповідальність за окремі злочини у сфері господарської діяльності» від 25 квітня 2003 року № 3.

9. Судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду:

9.1. [Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності.](#)

9.2. [Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності.](#)

III. Визначте тип співвідношення норм статей Особливої частини КК України:

1) ст. 201 та ст. 204 КК України.

2) ст. 206 та ст. 189 КК України.

3) ст. 209 та ст. 198 КК України.

4) ст. 218-1 та ст. 219 КК України.

5) ст. 222 та ст. 190 КК України.

IV. Практичні завдання:

1. Казмирчук отримав у спадок від свого діда старовинну книгу, видану орієнтовно у 18 столітті, зовні схожу на Євангеліє, яку зберігав у себе вдома за місцем проживання. Маючи умисел на її продаж за кордоном, він приховав її у подвійному дні власної дорожньої сумки. Слідуючи в пішому порядку з України до Республіки Білорусь через митний пост «Городище» Рівненської митниці ДМС України, Казмирчук спробував перетнути митний кордон України та потрапити на територію Республіки Білорусь. Однак, у ході проведення прикордонно-митного контролю у Казмирчука старовинна книга була виявлена та вилучена працівниками Управління СБ України в Рівненській області. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

2. Онищук, з метою подальшого перепродажу та отримання прибутку від реалізації алкогольних напоїв, придбав Пилипчука 10 000 літрів етилового спирту. Керуючи вантажним автомобілем «Рено-6340», Онищук перевіз спирт до м. Сміла Черкаської області, де по вул. 60 років СРСР біля приміщення бару «Імперія», збув його Назаруку за 265 000 грн., після чого був затриманий працівниками правоохоронних органів. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

3. Ломей, будучи одноособово засновником ПП «Харвест» та призначеним згідно наказу на посаду директора, відобразив у бухгалтерському та податковому обліку ПП «Харвест» взаємовідносини із ТОВ «Радамант груп», достовірно знаючи при цьому, що товариство фактично не буде поставляти товарно-матеріальні цінності та надавати послуги. Зокрема, він включив до складу податкового кредиту по податку на додану вартість очолюваного ним підприємства податкові накладні на загальну суму 1 054 900 грн. У подальшому він підробив податкові декларації з податку на додану вартість протягом одного звітного року, і посвідчив їх офіційно. Зазначені декларації подавалися до органів ДПП. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

Список рекомендованої літератури до теми:

1. Байда А. О., Склезь О. А. Особливості кваліфікації злочинів за статтею «Шахрайство з фінансовими ресурсами». *Молодий вчений*. 2020. № 3 (79). С. 282–286.
2. Бюджетний кодекс України № від 8 липня 2010 року № 2456-VI.
3. Гродецький Ю. В. Перспективи криміналізації контрабанди товарів. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2021. № 1 (15). С. 150–161.
4. Допілка В. О. Кваліфікація контрабанди на стадії закінченого правопорушення. *Митна справа*. 2014. № 1 (91). С. 60–64.
5. Допілка В. О. Поняття та значення суб'єктивних ознак контрабанди. *Актуальні проблеми держави і права*. 2009. Вип. 47. С. 111–115.
6. Дорохіна Ю. А., Іляшко А. О. Окремі проблеми розмежування шахрайства та шахрайства з фінансовими ресурсами. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. 2019. Том 30 (69). № 3. С. 91–94.
7. Дудоров О. О. Кримінальна відповідальність за незаконну діяльність з організації або проведення азартних ігор, лотерей: аналіз законодавчих новел. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 5. С. 144–152.
8. Дудоров О. О., Дудорова К. Б. Незаконна приватизація державного і комунального майна: проблеми кваліфікації і вдосконалення законодавства. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету*. 2011. № 2. С. 104–110.
9. Дудоров О. О., Мовчан Р. О. Про рекриміналізацію товарної контрабанди в контексті євроінтеграційних прагнень України. : *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2021. Вип. 3. С. 75–94.

10. Закон України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей» від 21 вересня 1999 року № 1068–XIV.

11. Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» від 8 лютого 1995 року № 39/95-ВР.

12. Закон України «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор» від 14 липня 2000 року № 768–IX.

13. Закон України «Про державний кордон України» від 4 листопада 1991 року № 1777–XII.

14. Закон України «Про поводження з вибуховими матеріалами промислового походження» від 23 грудня 2004 року № 2888-IV.

15. Закон України «Про приватизацію державного і комунального майна» від 18 січня 2018 року № 2269–VIII.

16. Кваліфікація окремих злочинів у сфері економіки : практ. посіб. / [Бабанін С. В. та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В. В. Шаблистоного ; Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. Дніпро : Біла К. О. [вид.], 2018. 123 с.

17. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073–X.

18. Конвенція ЮНЕСКО про заходи, спрямовані на заборону і запобігання незаконному ввезенню, вивезенню та передачі права власності на культурні цінності від 14 листопада 1970 року.

19. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.

20. Кравчук П. Ю. Кримінально-правова характеристика предмета контрабанди за статтею 201 Кримінального кодексу України. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2018. Вип. 1. Том 2. С. 143–148.

21. Кримінальний кодекс України від 28 грудня 1960 року № 2001-05.

22. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III.

23. Крих Т. Я. Об'єктивна сторона незаконної приватизації державного, комунального майна, передбаченої ч. 1 ст. 233 КК України. *Науковий вісник*. 2008. № 3. С. 1–10.

24. Митний кодекс України від 13 березня 2012 року № 4495-VI.

25. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 10-те вид., переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор», 2018. 1360 с.

26. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) ([Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності](#)).

27. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду ([Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності](#)).

28. Олендер І. Я. Класифікація способів ухилення платниками від оподаткування та напрямів і способів припинення ухилення від сплати податків. *Держава та регіони*. 2020. № 2 (68). С. 98–102.

29. Орловський Б. М. Ухилення від сплати податків чи податкове шахрайство: питання правової ефективності. *Правова держава*. 2020. № 38. С.

130–137.

30. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI.

31. Постанова Кабінету Міністрів України «Про порядок вивезення (пересилання) за межі митної території України громадянами дорогоцінних металів (за винятком банківських металів, пам'ятних та ювілейних монет України із дорогоцінних металів), дорогоцінного каміння та виробів із них, а також культурних цінностей з метою їх відчуження» від 21 травня 2012 року, № 448.

32. Про практику застосування судами законодавства про відповідальність за окремі злочини у сфері господарської діяльності : Постанова Пленуму Верховного Суду України № 3 від 25 квітня 2003 року.

33. Резніченко Г. С. Кримінальна відповідальність за ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів). *Південноукраїнський правничий часопис*. 2021. № 2. С. 46–50.

34. Рогатинська Н. З. Злочинність у митній сфері: кримінально-правова та кримінологічна характеристика : монографія. Ун-т держ. фіск. служби України. Ірпінь : УДФСУ, 2020. 393 с.

35. Савченко А. В. Кримінально-правова кваліфікація незаконних азартних ігор. *Адвокат*. 2010. № 1 (112). С. 40–44.

36. Топчій В. В., Дідківська Г. В., Мудряк Т. О. Кримінальна відповідальність за злочини у сфері господарської діяльності : навч. посіб. Держ. фіск. служба України [та ін.]. Вінниця : Твори, 2019. 319 с.

37. Шпіляревич В. В. Деякі питання дослідження критеріїв розмежування протидії законній господарській діяльності та вимагання за кримінальним законодавством України. *Modern scientific research: achievements, innovation and development prospects* [The VII the International scientific and practical conference December 19-21, 2021]. Berlin (Germany), 2021. S. 685–689.